

1944, august 29., 15.15 hod.¹ [Banská Bystrica.] — Fonogram s nariadením bojovej pohotovosti všetkým posádkovým veliteľstvám a posádkovým správam spadajúcim do pôsobnosti veliteľstva pozemného vojska, vydaným veliteľom vojenského ústredia pplk. J. Golianom.

Nariaďujem okamžitú najprísnejšiu bojovú pohotovosť. Aktivujte ihneď obranu posádok (kruhová obrana)², a preto započnite okamžite aj s opevňovacími prácami.³

Z rozkazu:
náčelník štábu VPV
pplk. gšt. Ján Golian.

VHA Praha. DO, Slovenské povstání, kart. 102. Přílohy k vojnovému denníku 29. 8. 1944. Koncept. Strojopis; originál.

1944, august 29.¹ Bratislava. — Rozhlasový prejav ministra národnej obrany slovenského štátu gen. F. Čatloša, v ktorom oznamuje príchod nemeckých jednotiek na Slovensko a žiada slovenskú armádu a obyvateľstvo o ich všestrannú podporu.

Dôstojníci, vojaci, občania!

Známe je vám všetkým, že nepriateľ v hanebnej forme partizánov zákerne prepadol našu drahú slobodnú vlasť!

Dnes k nám shodení partizáni ničia výstavbu nášho štátu, rumia výsledky našej práce, prepádajú naše dediny, orabávajú nás o náš národný majetok a zákerne vraždia našich ľudí.

V tomto zločinom, pekelnom diele nepriateľ odhodlaný je pokračovať, aby nás celkom zotročil a zničil našu draho vykúpenú slobodu a štátnu samostatnosť.

Nepriateľ je zákerný, postupuje bezohľadne a zhadzovaný je k nám znovu a znovu vo veľkom počte.

V takomto položení, ktoré nám hrozí najkrvavejším ničením a zotročením, vlastné vojenské sily účinnej obrany nám nestačujú.

¹ Časový údaj sa opiera o J. Noska (viď pozn. 2 k dokumentu čís. 179 z 30. 8. 1944) a ceruzkou písanú poznámku na koncepte fonogramu — „dels. Calsa Michalovce 15,15 hod. st. des. Tnela“.

² Slová „kruhová obrana“ sú prečiarknuté červenou ceruzkou. Tou istou ceruzkou je spis v záhlaví nadpísaný ako „Fonogram“. Ide nepochybne o pôvodné poznámky.

³ Medzi prílohami k vojnovému denníku z 29. 8. 1944 je uložený i ceruzkou písaný koncept telefonicky vydaného rozkazu k ozbrojenému protinemeckému vystúpeniu nasledujúceho znenia: „Kežmarok, Levoča, Brezno. Heslo: »Začnite s vystahovaním platí od 20,00 hodín dnešného dňa.«“ Na zázname je ďalej napísané: „Výstrojnú rotu zavolať.“ Okrem toho je pripísaných niekoľko čísiel a nečitateľných slov.

¹ Podľa „Slováka“ Čatloš prehovoril do rozhlasu v 19,19 hod.

V dôsledku tejto skutočnosti prichádzajú na Slovensko jednotky nemeckej armády. 355

Vojaci, občania, oznamujem vám túto skutočnosť s tým, aby ste v nemeckom vojsku, ktoré prechádza Slovenskom, videli našich priateľov. Prišli, aby nám pomohli zdolať zákerného nepriateľa.

Náš najvyšší veliteľ, prezident republiky, vláda a ja, minister národnej obrany, sme pevne presvedčení, že v spojení s nemeckými vojskami podarí sa nám zákerný vpád nepriateľa odraziť a vo všetkých krajoch nášho Slovenska bývalý pokoj a poriadok znovu obnoviť.

Preto vás vyzývam, aby každý statočný vojak a každý statočný Slovák privítal všade nemecké vojská ako našich spojencov a aby im každý účinne pomáhal.

Nikto nech sa nedá klamať partizánmi. Nikto nech neverí ich klamstvám a každý nech sa v obrane Slovenska, po boku nemeckých vojsk, nebojácne postaví proti nim, nech poslúcha svoju zákonitú vládu.

Partizáni sú najväčší nepriatelia slobodného a pokojného Slovenska. Kto by s nimi držal, je zradcom svojho rodu i svojej otčiny, ničí všetko, čo je spojené so slovenskou slobodou.

Pomocou nemeckej armády ide každý statočný Slovák hrdinsky proti nim, aby sme sa partizánskej pliygy navždy zbavili a čestne i v sláve zachovali si našu slobodu a náš slovenský štát.

Takáto je vôľa každého statočného Slováka a v tejto vôli musíme byť všetci statoční Slováci jedno!

V tom nám Pán Boh pomáhaj! Na stráž!

„Slovák“, 31. 8. 1944, č. 196.

177

1944, august 29. Bratislava. — Obežník ministerstva národnej obrany slovenského štátu obsahujúci nariadenia súvisiace s príchodom nemeckých okupačných jednotiek na Slovensko.

Podľa rozdeľovníka.
Súrne.
Dôverné.

Dnes v noci, alebo neskoršie prídu nemecké jednotky na územie Slovenska s úlohou pomáhať zlikvidovať partizánov.

K tomu nariaďujem:

1. Dôstojníci sa stále i v noci zdržujú u svojich jednotiek.
2. Poučiť riadne dôstojníkov a mužstvo o účelu príchodu nemeckých jednotiek, pričom zvlášť zdôrazniť, že nejde o obsadenie Slovenska.
3. Posádkoví velitelia po príchode nemeckej posádky do tej, či onej posádky ihneď nadviažu s veliteľom tejto nemeckej jednotky styk a sú nápomocní pri ich dožiadaniach.
4. Riadne poučte dôstojníkov a mužstvo, aby nikde nekládlo ani najmenší odpor pri príchode nemeckých jednotiek a aby sa chovalo voči nim priateľsky a veľmi korektne, aby nedošlo k nedorozumeniam, ktoré by mohli mať pre samostatnosť Slovenska nedorozumenia z prípadnej ľahkomyselnosti jednotlivcov.